

بسمه تعالی

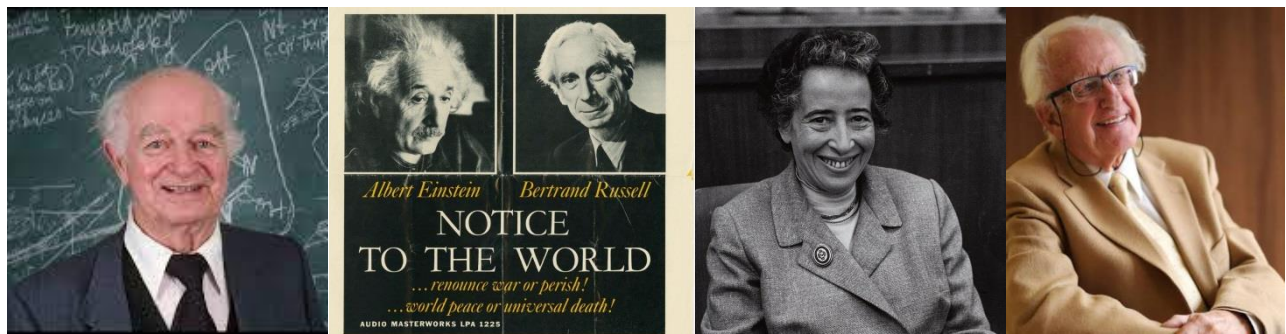
معرفی درس صلح، علم و فناوری

دانشگاه صنعتی شریف - گروه فلسفه علم - پاییز ۱۴۰۲

دوشنبه‌ها، ۹ تا ۱۲

یحیی صباغچی

بعد از اتمام جنگ جهانی دوم و فاجعه دو بمب اتم، تلاشهای زیادی در جهت توسعه مطالعات صلح و تثبیت حالت صلح انجام شد. آلبرت اینشتین یک هفته پیش از مرگ خود در بهار ۱۹۵۵، بیانیه پیشنهادی برتراند راسل را با مضمون هشدار نسبت به عواقب کاربرد سلاحهای هسته‌ای امضا کرد. لینوس پاولینگ، برنده جایزه نوبل شیمی در ۱۹۵۵، که دعوت او پنهایمر برای مشارکت در پروژه منهن را رد کرده بود، فعالیت‌های صلح گرایانه خود را پس از جنگ جهانی دوم آغاز کرد و خواستار کنار گذاشتن آزمایش بمبهای اتمی شد. او در ۱۹۶۲، برنده جایزه صلح نوبل شد. یوهان گالتونگ، جامعه شناس برجسته نروژی، در طی دهه‌های پس از جنگ دوم جهانی، مطالعات میان رشته‌ای صلح را بنا نهاد و مدل پیشنهادی خود برای ایجاد صلح را ارائه کرد. هانا آرنت در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، کتابهای فلسفی خود درباره خشونت و ابتذال شر را نوشت.

اگرچه تحلیلهای فلسفی درباره صلح را می‌توان از «جمهور» افلاطون تا «صلح پایدار» کانت و «در باب جنگ» کلاوزویتس یافت، در دهه‌های اخیر مباحث فلسفی و جامعه‌شناختی جدی‌تری درباره صلح و نیز جایگاه پیشرفتهای علمی

و فناوریانه در ایجاد صلح یا خشونت مطرح شد. با گسترش IT و دستیابی به ابزارهای جدیدی برای زندگی صلح جویانه یا برای اعمال خشونت، این مباحث فلسفی اهمیت بیشتری یافت.

در درس «صلح، علم و فناوری» به بررسی جایگاه صلح در زندگی بشر و دیدگاه برخی فلاسفه متقدم و متأخر درباره صلح پرداخته می‌شود. سپس برخی مبانی فکری و فلسفی صلح تبیین می‌شود و نهایتاً نقش دانش و فناوری امروزی در شکل دهی پایه‌های صلح و ایجاد درجات مختلف صلح، تحلیل می‌شود. این درس در ضمن مباحث خود، به کسب بیش و دانش لازم برای ایفای مسولیت اجتماعی در دنیای علم و تکنولوژی برای ایجاد صلح کمک خواهد کرد.

متن اصلی درس، چند فصل از کتاب زیر است:

Christian Reuter, *Information Technology for Peace and Security, IT Applications and Infrastructures in Conflicts, Crises, War, and Peace*, Springer, 2019

طبیعتاً مروری نیز بر برخی متون فلسفی مرتبط از افلاطون، کانت، مارکس، نیچه، آرنست و ... خواهیم کرد. مقالاتی از منابع دیگر نیز در طی ترم مطالعه خواهند شد. از جمله از این سه منبع:

Kurtz, Lester R. (Ed.), *Encyclopedia of Violence, Peace, and Conflict*, 3rd edition, Elsevier Press, 2022

Oliver P. Richmond (Ed.), Gëzim Visoka (Ed), *The Oxford Handbook of Peacebuilding, Statebuilding, and Peace Formation*, Oxford University Press (2021)

Galtung, *Handbook of Peace and Conflict Studies*, Routledge, 2007

